

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 648/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED]
zastúpených advocatius s. r. o., Palackého 12, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9Cbi/3/2009 z 29. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 12. apríla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9Cbi/3/2009 z 29. januára 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, ako aj priznať im náhradu trov v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa v procesnom postavení žalobcov (na základe žaloby podanej 6. marca 2009) proti žalovanému JUDr. Ivanovi Dlhopolcovi, správcovi konkurznej podstaty úpadcu Zámocká spoločnosť, akciová spoločnosť „v konkurze“ (ďalej len „žalovaný“) domáhali vylúčenia majetku (v žalobe špecifikovaných nehnuteľností) zo súpisu majetku podstaty; predmetné konanie (pod sp. zn. 9Cbi/3/2009) bolo vedené podľa § 78 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“).

3. Po opise predchádzajúceho priebehu konania vo veci samej sťažovateľa uviedli, že z dôvodu vylúčenia majetku sťažovateľov z konkurznej podstaty podľa § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zobrali excindačnú žalobu v celom rozsahu späť a navrhli zastaviť konanie a priznať im nárok na náhradu trov konania. Následne okresný súd uznesením č. k. 9Cbi/3/2009-1386 z 10. februára 2023 konanie zastavil a sťažovateľom priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

4. Pri predložení vyčíslenia trov konania sťažovateľmi (12. apríla 2023) sťažovateľa vychádzali z § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom vychádzali z hodnoty predmetu sporu – majetku sťažovateľov, ktorý sťažovateľa žiadali vylúčiť zo súpisu majetku podstat, ktorý bol žalovaným zapísaný do konkurznej podstaty úpadcu podľa zverejnenia v Obchodnom vestníku č. 205B/2008 23. októbra 2008 v súpisovej hodnote majetku 10 390 500 Sk (344 901,41 eur). Dodali, že rovnako podľa oznámenia žalovaného o vylúčení majetku žalobcu zo súpisu konkurznej podstaty zverejnenom v Obchodnom vestníku č. 216/2022 10. januára 2022 žalovaný oznámil vylúčenie majetku žalobcu z konkurznej podstaty v súpisovej hodnote 10 390 500 Sk (344 901,41 eur).

5. Okresný súd uznesením sp. zn. 9Cbi/3/2009 zo 4. júla 2023 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) zaviazal žalovaného nahradiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne trovy konania 1 056,13 eur. Vychádzal pritom z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, teda že predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľa podali sťažnosť, v ktorej namietali, že okresný súd pri rozhodovaní neskúmal, resp. neposudzoval rozhodné kritériá pre výpočet trov konania podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky a neskúmal ani rozhodné kritériá pre výpočet trov konania podľa § 10 ods. 2 vyhlášky. Uvádžali, že excindačná žaloba je osobitným druhom žaloby a zároveň skrytou žalobou na plnenie. O sťažnosti bolo rozhodnuté napadnutým uznesením (vydaným sudcom) tak, že ním bola ich sťažnosť zamietnutá.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovateľa namietajú, že okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky a za základnú sadzbu tarifnej odmeny za úkon právnej služby považoval jednu trinástinu výpočtového základu. Podľa sťažovateľov mal byť v ich prípade aplikovaný § 10 ods. 1 vyhlášky. Odôvodňujú to aj tým, že ak sporová strana (sťažovateľa) uspeje v konaní o vylúčenie majetku z konkurznej podstaty a majetok je definitívne vylúčený z konkurznej podstaty, má takéto rozhodnutie pre sťažovateľov ako žalobcov priamy materiálny dosah. Dodali, že v prípade excindačnej žaloby ide potom o definitívne určenie vylúčenia majetku z konkurznej podstaty, a teda ide o prvú kategóriu sporov, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej (peniazmi oceníteľnej) hodnoty. Argumentovali, že predmetom excindačnej žaloby o vylúčenie majetku z konkurznej podstaty bol majetok sťažovateľov, ktorý bol žalovaným a veriteľským výborom ocenený súpisovou hodnotou zverejnenou v Obchodnom vestníku. Poukázali na to, že v prípade zamietnutia ich žaloby by nasledovalo speňaženie ich majetku, a tak bezprostredná ujma na ich majetku. Namietajú preto, že napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne skutkové a právne závery, na základe ktorých okresný

súd dospel k záveru o aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, len odkaz na rozhodnutie dovolacieho súdu a ústavného súdu, preto napadnuté uznesenie možno označiť za zjavne neodôvodnené. Je podľa nich nedostatočne odôvodnené predovšetkým s poukazom na skutočnosť, že okresný súd sa nevysporiadal s podstatnými argumentmi v súvislosti s ne/aplikáciou § 10 ods. 2 vyhlášky v nadväznosti na oceníteľnosť predmetu konania. Na záver uviedli, že okresným súdom určená výška náhrady trov konania vyjadrená v napadnutom uznesení majúca podklad v aplikácii § 11 ods. 1 vyhlášky má nepochybne dosah aj na ich majetkovú sféru, preto je evidentný zásah aj do ich majetkových práv. Uzavreli to tvrdením, že na danú vec a zistený skutkový stav nebola okresným súdom použitá ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením:

8. Sťažovatelia namietajú, že okresný súd pri výpočte náhrady trov konania v danej veci (excindačná žaloba) nesprávne aplikoval na výpočet hodnoty úkonu právnej služby § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (a za základnú sadzbu tarifnej odmeny za úkon právnej služby považoval jednu trinástinu výpočtového základu), keď podľa ich názoru mal byť aplikovaný § 10 ods. 1 vyhlášky.

9. Ústavný súd, zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 349/2025).

10. Ústavný súd tiež stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a obdobne tak aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam. Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (I. ÚS 106/2023). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgiadis v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

11. Ústavný súd v medziach svojich právomocí vykonal prieskum napadnutého uznesenia, aby posúdil jeho ústavnoprávnu udržateľnosť s poukazom na sťažovateľmi uplatnené námietky.

12. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

13. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd musí konštatovať, že závery v ňom uvedené sú z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Okresný súd sa (aj s poukazom na relevantnú judikatúru primárne ústavného súdu) ústavne súladným spôsobom vysporiadal s nastolenou otázkou spočívajúcou v aplikácii príslušných ustanovení vyhlášky. V tejto súvislosti je možné poukázať na závery vyplývajúce z judikatúry ústavného súdu v obdobných veciach, podľa ktorej v právnej veci vylúčenia veci zo súpisu konkurznej podstaty proti správcovi ide o osobitný druh konania v zmysle § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v ktorom súd nerozhoduje o vlastníctve veci, ktorá bola do súpisu konkurznej podstaty zapísaná, ale o tom, či vec bola správcom do súpisu konkurznej podstaty zapísaná ne/oprávnené, resp. či žalobcovi svedčí alebo nesvedčí také právo k veci, ktoré vylučuje, aby predmetná vec bola do súpisu konkurznej podstaty zapísaná a následne na základe zápisu do súpisu konkurznej podstaty za podmienok stanovených zákonom o konkurze a reštrukturalizácii speňažená, čo predstavuje peniazmi neoceniteľnú skutočnosť, a preto základná sadzba tarifnej odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Excindačná žaloba (žaloba o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty) podaná v zmysle § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii slúži na ochranu osôb, ktoré majú k majetku zapísanému do súpisu konkurznej podstaty také právo, ktoré vylučuje, aby bol tento majetok v rámci konkurzu speňažený (obdobne I. ÚS 72/2019). Pretože okresný súd v napadnutom uznesení vychádzal z týchto právnych záverov, nie je možné dospieť k záveru o ústavnoprávnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia.

14. V odôvodnení napadnutého uznesenia preto ústavný súd nevzhladol také nedostatky, ktoré by ho oprávňovali vysloviť záver o porušení sťažovateľmi označených práv. Nie je ho možné označiť za arbitrárne, jeho závery za svojvoľné či ústavnoprávne neudržateľné. Zároveň vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že nie je možné argumentáciu založiť „len“ odkazom na predchádzajúce rozhodnutie (ústavného súdu), je nutné dodať, že v predmetnom rozhodnutí (pod sp. zn. I. ÚS 72/2019) bola riešená obdobná situácia ako v prípade sťažovateľov (pokiaľ ide o uplatnenie konkrétnych ustanovení vyhlášky vo vzťahu k excindačnej žalobe) a ústavný súd v danom prípade nevidel žiadny dôvod odkloniť sa od tam uvedených záverov (z ktorých vychádzal aj okresný súd).

15. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 358/2019).

16. Ani skutočnosť, že sa sťažovatelia s názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (I. ÚS 1/2020, I. ÚS 113/2022). Ústavný súd vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok napadnutým uznesením:

17. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zároveň namietali aj porušenie základného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že z napadnutého uznesenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

19. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu